

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 września 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Kołodziejcki (przewodniczący)

SSN Adam Roch (sprawozdawca)

SSN Igor Zgoliński

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Regionalnej w Katowicach del. do Prokuratury Krajowej Krzysztofa Urgacza,

w sprawie **P. J.**

uniewinnionego od popełnienia wykroczenia z art. 10 ust. 1 ustawy o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 20 września 2023 r.,

kasacji, wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 16 września 2022 r., sygn. akt II Ka 267/22

zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowie

z dnia 27 kwietnia 2022 r., sygn. akt II W 795/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2022 roku, sygn. akt II W 795/22, Sąd Rejonowy w Tarnowie uznał obwinionego P. J. za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu we wniosku o ukaranie, stanowiącego wykroczenie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni (Dz. U. z 2021 r. poz. 936) i za to na mocy powołanego przepisu wymierzył mu karę 2.000 złotych grzywny.

Apelację od powyższego wyroku wniósł obrońca zarzucając m. in. obrazę przepisów prawa materialnego poprzez błędną interpretację art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni poprzez uznanie, że prowadzenie działalności handlowej w placówce zajmującej się działalnością sportową nie jest objęte wyjątkiem od zakazu handlu w niedzielę i dni ustawowo wolne określone w tym przepisie, jak również poprzez uznanie przez sąd, że placówka zajmująca się wypożyczaniem sprzętu sportowego nie jest zakładem prowadzącym działalność w zakresie sportu, w ramach którego może działać placówka handlowa (tak jak to miało miejsce w ujętych w zarzucie sklepach prowadzonych przez A. Sp. z o.o.).

Wyrokiem z dnia 16 września 2022 roku, Sąd Okręgowy w Tarnowie podzielając powyższy zarzut uniewinnił P.J. od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Kasację od powyższego orzeczenia wniósł Prokurator Generalny zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 109 § 2 k.k.w. oraz art. 107 § 3 k.k.w. w zw. z art. 424 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 82 § 1 k.p.w., polegające na zaniechaniu przeprowadzenia przez Sąd Okręgowy w Tarnowie prawidłowej kontroli odwoławczej orzeczenia sądu I instancji, w tym zwłaszcza wnikliwego rozważenia, zawartego w apelacji obrońcy obwinionego, zarzutu obrazu przepisu prawa materialnego, a mianowicie art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz niektóre inne dni (Dz. U. 2021.936 t.j. z dnia 21 maja 2021 r.), gdzie w konsekwencji nieuzasadnionego przyjęcia przez sąd *ad quem*, iż z uwagi na zbyt ogólny charakter przywołanego przepisu i brak doprecyzowania, czym dokładnie są zakłady prowadzące działalność w zakresie m. in. sportu czy turystyki

lub wypoczynku, doszło do orzeczenia reformatoryjnego w tym zakresie wyroku i uniewinnienia obwinionego od zarzutu, podczas gdy prawidłowa wykładnia przywołanych przepisów winna prowadzić do wniosku, że wstawienie do sklepów monopolowych pojedynczych regałów z oferowanym do wypożyczenia sprzętem sportowym nie czyniło z tych placówek handlowych zakładów prowadzących działalność w zakresie sportu, a nadto z racji samodzielnego (autonomicznego) charakteru sklepy te nie mogły zostać uznane za zwolnione z zakazu handlu, albowiem cyt. ustawa w dyspozycji art. 6 ust. 1 pkt 10 wymaga, aby placówka handlowa była usytuowana „w” zakładzie świadczącym określoną działalność, co w analizowanej sprawie nie miało miejsca, gdzie jednocześnie sąd *ad quem* nie ustosunkował się w sposób należyty do takiego postąpienia i poprzestał jedynie na uznaniu, że prawidłowo dokonana przez sąd *meriti* wykładnię przepisu art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 r. o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz niektóre inne dni uznać należy za skierowany do ustawodawcy postulat na przyszłość.

W przedłożonej pisemnej odpowiedzi na kasację obrońca wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy stwierdził co następuje.

Kasacja okazała się zasadna, co skutkować musiało uchYLENIEM zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Okręgowemu w Tarnowie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

Na wstępie wskazać należy, że dostrzeżone przez Sąd Najwyższy z urzędu, a także akcentowane podczas rozprawy kasacyjnej przez obronę określenie w zarzucie kasacyjnym jako naruszone przepisów „art. 109 § 2 k.k.w. oraz art. 107 § 3 k.k.w.” było oczywiście błędne, bowiem literalnie wskazujące na ustawę z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks karny wykonawczy (Dz.U.2023.127 t.j.), którą to tradycyjnie określa się skrótem „k.k.w.”. Zapis taki uznany jednak został za wynikający z omyłki sporządzającego kasację Zastępcy Prokuratora Generalnego i faktyczne pełne brzmienie zarzutu odczytano w oparciu o jego słowną część, potwierdzoną w uzasadnieniu tego środka odwoławczego, gdzie prawidłowo już

posłużono się skrótem „k.p.w.”, odnoszącym się do mającej zastosowanie w tej sprawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 roku Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz.U.2022.1124 t.j.).

Skarżący trafnie wskazał, że doszło do nieprawidłowego rozpoznania apelacji obrońcy oskarżonego, co w konsekwencji doprowadziło do nietrafnej zmiany wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowie.

Sąd odwoławczy nie poddał bowiem rzetelnej analizie treści przepisu art. 6 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 10 stycznia 2018 roku o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni (Dz.U.2021.936, dalej „o.h.n.”), dowolnie przyjmując, iż argumentacja zaprezentowana w uzasadnieniu wyroku sądu I instancji jest trafna, ale jedynie *de lege ferenda*, jako skierowana do ustawodawcy w celu dokonania stosownych zmian legislacyjnych.

Generalnie przyznać należy, że ustanawiając w ustawie o ograniczeniu handlu w niedzielę i święta oraz w niektóre inne dni zakaz pracy w niedzielę i święta w placówkach handlowych, „wprowadzono 32 wyjątki zredagowane w sposób mało czytelny i kazuistyczny odwołując się przy tym do ośmiu innych ustaw szczególnych. Formułując je posłużono się wielokrotnie dodatkowymi wyliczeniami ujętymi koniunkcyjnie lub alternatywnie, tworząc rozbudowane i niejednoznaczne zakresowo wypowiedzi normatywne. Interpretacji z pewnością nie ułatwiają nieostre pojęcia zapożyczone z innych regulacji i definiowane w sposób autonomiczny na potrzeby stosowania wyłącznie tej ustawy” (J. Kosonoga, *Powierzenie wykonywania pracy w handlu w niedziele lub święta wbrew zakazowi w orzecznictwie Sądu Najwyższego*, PiZS 2021, nr 11, s. 43).

W rozpoznawanej sprawie zasadnicze zastrzeżenia budzić więc musi, iż sąd *ad quem* nie przeprowadził żadnej interpretacji badanej normy prawnej, nie dokonując tym samym wykładni tego przepisu, czy to literalnej czy jakiegokolwiek innej. Nie dostrzegł więc mających w analizowanym przepisie znaczenie wręcz kluczowe, tak w ogólności, jak i w tej konkretnej sprawie przyimków „w”, zawartych w sformułowaniu „w placówkach handlowych w zakładach”. Przypomnieć zatem należy, że art. 6 ust. 1 pkt 10 o.h.n. stanowi normę, zgodnie z którą zakaz powierzania pracownikowi lub zatrudnionemu wykonywania pracy w handlu oraz wykonywania czynności związanych z handlem nie obowiązuje w placówkach handlowych w

zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku.

W istocie bowiem w analizowanej sprawie nie trzeba było prowadzić skomplikowanej wykładni i rozważać której z możliwych relacji przestrzennych dotyczy ta przedstawiona w analizowanej normie: fizycznej (np. „kredki w pudełku”; „stał w drzwiach”, „chłopak w trampkach”), temporalnej np. „w styczniu”, „w zeszłym miesiącu”, „w niedziele i święta”) czy też nieprzestrzennej (np. „Janek jest w partii”, „szli w milczeniu”) (por. Ł. Duško, M. Szurman, *Placówka handlowa w zakładzie prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku – wykładnia wyjątku od zakazu handlu w niedziele i święta*, *Palestra* 2022, nr 10, s. 56).

Jest bowiem oczywiste, że **dla zadośćuczynieniu wyłączeniu określonemu w art. 6 ust. 1 pkt 10 o.h.n. przedsiębiorca prowadzący placówkę handlową, w której prowadzona ma być działalność handlowa w niedzielę i święta, musi umiejscowić ją „w zakładzie” prowadzącym działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku.** Nie budzi więc w niniejszej sprawie żadnych wątpliwości, że jak trafnie wskazał to w uzasadnieniu wyroku sąd *a quo* (str. 3), sprzedaż ta dotyczyć musi handlu w placówkach handlowych w zakładach prowadzących działalność w zakresie kultury, sportu, oświaty, turystyki i wypoczynku, a nie na odwrót, jak w rzeczywistości miało to miejsce. Faktycznie bowiem działalność wypożyczalni, choć należycie oznaczona, wydzielona, reklamowana, z oddzielnym systemem płatności, to prowadzona była na terenie placówki zajmującej się sprzedażą alkoholu. Także zresztą sam obwiniony P. J. na rozprawie wyjaśnił, że w związku z rozpoczęciem działalności wypożyczalni zasadniczo nie powstały nowe lokale, a sprzęt oferowany był w sklepach wcześniej sprzedających alkohol (k. 85v akt sprawy). Ustalenia tego sąd odwoławczy nie zanegował.

Tymczasem zmieniając kierunek rozstrzygnięcia sąd II instancji winien szczegółowo podać czym się kierował podejmując taką decyzję, poza wskazaniem, że trafne rozważania sądu rejonowego uznać należy za skierowany do ustawodawcy postulat na przyszłość, a działania podjęte przez oskarżonego, związane z rozszerzeniem działalności, sporządzeniem wzorów umów, przygotowaniem stanowiska, regulaminów, cennika, zmianą umów i zakresów obowiązków

sprzedawców i poniesieniem kosztów z tym związanych oraz faktyczne osiąganie dochodów z tego tytułu nie mogą wywołać skutku w postaci uznania dokonywanej sprzedaży alkoholu za zabronioną. Przedstawiony przez sąd okręgowy w tym zakresie pogląd Sąd Najwyższy zdecydowanie odrzuca, jako w istocie irrelevantny do dokonania wykładni przepisu art. 6 ust. 1 pkt 10 o.h.n. W pierwszej bowiem kolejności sąd winien był przeprowadzić szczegółową analizę faktycznej treści tego przepisu, tak aby swoich rozważań w tym zakresie nie rozpocząć i zarazem nie zakończyć na stwierdzeniu, iż w przedmiotowej sprawie stwierdzono lukę prawną.

Rozważyć w tym kontekście należało tak znaczenie przyminka „w”, jak i inne kryteria pozwalające na rozróżnienie poszczególnych wyjątków zawartych w ustawie. Ustanowione w ustawie 32 sytuacje, których realizacja nie skutkuje ponoszeniem odpowiedzialności karnej za handel w niedzielę i święta, stworzono grupując je wedle zasadniczo trzech odmiennych kryteriów. Pierwsza grupa to dopuszczalność prowadzenia działalności handlowej dotycząca wyłącznie określonej kategorii produktów lub dóbr albo ściśle zdefiniowanego miejsca jej realizacji (przykładowo w art. 6 ust. 1 pkt 1, 3, 4, 14, 16, 18 o.h.n.), druga – związana z ustaleniem działalności przeważającej względem obrotu określoną kategorią produktów (przykładowo w art. 6 ust. 1 pkt 2, 5, 6 czy 29 o.h.n.) i wreszcie trzecia, ustanawiającą szczególnego rodzaju zależność placówki handlowej (niewymaganej w innych przypadkach) z określonego rodzaju zakładem (przykładowo w art. 6 ust. 1 pkt 8, 9, 10, 15 o.h.n.) (por. Ł. Duško, M. Szurman, *Placówka handlowa...*, s. 57-59). Przywoływane zatem apelacji i w uzasadnieniu sądu okręgowego kryterium „przeważającej działalności”, co do której notabene wypowiadał się już wcześniej Sąd Najwyższy (*vide* postanowienie SN z dnia 26 maja 2021 r., I KZP 15/20, OSNK 2021, nr 7, poz. 26), w realiach tej sprawy i podanym kontekście normatywnym, nie ma znaczenia.

Przedstawione wyżej argumenty potwierdzają także, że w sprawie nie zaistniały sygnalizowane okoliczności, o których mowa w art. 5 § 2 k.p.k.

Ponownie mierzący się z apelacją obrońcy obwinionego Sąd Okręgowy w Tarnowie prawidłowo odniesie się do sformułowanych w niej zarzutów, wykorzystując także zalecenia przedstawione powyżej przez Sąd Najwyższy. Korzystając z odwołania zawartego w art. 1 ust. 2 o.h.n. odniesie także do zarzutu obrazy art. 10 ust. 1 o.h.n., która ma w ocenie skarżącego skutkować niemożnością

podlegania przepisom ustawy przez prezesa zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz pozostałym, sporządzając – w razie takiej potrzeby – uzasadnienie należycie przedstawiające proces myślowy sądu odwoławczego, pozwalający na odtworzenie sposobu dokonywanej kontroli odwoławczej.

[SOP]

[a!]